

Št. 11

V Celji, dné 15. novembra 1892.

Leto I.

Detetu.

Nikár, nikár ne plákaj
Prelépo dete tí,
Ni treba, da ti sólza
Vže zdaj okó rosí;

V mladosti dobi rôsni,
V prejasnih solnčnih dnéh,
Ko drugo ne poznaš še
Kot rádot, zvônek sméh.

Saj kmalu ti minil bo
Mladósti zlati čas
In drugo, bo ti srce,
Drugačen bo obráz.

Takrát pač sólza mnoga
Kalila bo pogléd,
Ko zrlo boš obupno
V viharti, šumni svet;

Ko v vihti žitja bode
Ti pokalo srcé,
Ko do vrhà napólni
Neznosno se gorjé.

M. P.

V šesti.

Humoreska. Spisal R. Murnik.

(Dalje.)

Veseli so vzeli vrli šestošolci to izjavo na znanje. Peter Šuško pa se je postavil v pripravno pozituro, nagnil glavo malce na stran, nazaj in navzgor, uprl za nekoliko trenutkov okó topo v strop, zamižal, pritisnil desnico na srcó, pomigal z desno, naprej postavljeno nogó ter začel z izbranim pátosom:

Pižem, ambra in solzé.

Venec

50 mičnih pesmic tožnih.

Miljeni svoji izvoljenki posvetil v večem spomin

Jupiter,

stud. gimn. VI. b.

„Živel Jupiter, živel, živel! Naprej Šuško!“ vpili so poslušalci. Peter nadaljuje:

Uvod.

Oj pesmi moje žalostne,
Po sveti, le po sveti
Letajte lahno-krile vse
Po zimi in po leti!

„Dobro! Izvrstno! Imenitno! Po zimi in po leti!“ smejali so se vsi. Šuško pa čita:

I. Vihar v srci!

Mila luna, bleđa luna!
Glej, ah! moje zdaj gorjé;
V srci, oh! vihar mi tuli
Vedno bolj od dné do dné!

Oh! Ti mila, bleđa luna,
Kaj se skrivaš mi na mah?
— Da ne videla gorjá bi?
In pa mene tudi? Ah!

Bleđa luna, luna mila,
Oj rumena luna sploh!
Uh, takó strašná razsaja
Zdaj vihá mi v srci, oh!

Homeričen smeh je zaoril po sobi. „Oh! Ah! Ih! Oh! Uh“ norčevali so se tovariši. Rudeč kakor kuhan rak je sedel Ivan v svoji klopi. Ko bi mogel do njega, raztrgal bi Šuška na drobne kosce. Pot do maščevanja zapirala je Kislici namreč trdna neprodinra falanga najplečatejših poslušalcev, prvih telovadcev razreda, ki so se stisnili takój začetkoma previdno v gost red. Njim bi Kislica ne mogel kljubovati.

Deklamator pri katedru profanira dalje najnežnejša čustva Jupitrova:

II. Pesem o črvu.

Zvezde, milo se jokajte
In mi dober svet dajajte,
Kaj naj, oh, storim!
V srci, joj, me črv že pika
Ves čas, in pa to ga mika!
Kaj naj, oh, storim!
On me pika, to ga mika,
Močno ruje in pa stika,
Kaj naj, oh, storim!

Seveda je ugajala ta pesem prav takó kakor prejšnja, ako ne še bolj. Zlasti pa so žele priproste in vender takó lepo zveneče rime „mika, pika, stika“ in obupni refrain obilo zasluženega priznanja.

Šuško se zahvali v imenu pesnikovem in zopet začne:

III. Svet v solzah.

Oh, vse se joka, hrib in log,
Na veji joka drobni ptiček
In v gozdu srna urnih nog,
Ah, joče slednji se črviček!

Tudi ti stíhi našli so prijazno pohvalo. To je vzpodbudilo Petra, ki je nadaljeval „boèn agathós“:

IV. Glasovi srcá.

Ljublján'ca dela čuden šum,
Srcé pa pravi: „Búm, bum, búm!“

Valovi so odnesli up,
Ostal je le spomin gorjúp . . .

Srcé pa pravi: „Bím, bam, bóm!
Oj kmalu počilo jaz bom!“

Le stežka je končal Šuško te vrstice, ker ga je prekinil glasen smeh sošolcev vsak čas. Ko je pa dovršil, ni si dala „mobilium turba Quiritium“ nič več kratiti svojih pravic do radosti; smejali so se iz vsega grla plodovitemu Kislici, kateremu je šlo same jeze skôro na jok. Najbolj pa je netilo njegov srd to, ker so se norčevali najzlobnejše oni, ki so bili „na tihem“ sami pesniki, kakor je vedel Ivan. Drug za drugim so prihajali hinavci častitat mu na njegovej nesmrtnosti in ploskali v roke. Takega veselja do danes Peter ni še nikdar napravil svojemu razredu, ki je bučal kakor morje adrijansko. Posrečilo se je Šušku, kar je nameraval, osmešil je Kislico do dobra. Zadovoljno se je na muzal in dejal razuzdano radujočim se tovarišem:

„Oj vi možje Atenci! Z ozirom na razne ozire preberem vam samó še nekaj kratkega. Drugo o priliki. Prosim torej blagovoljnega posluha!

Duhovi na Rožniku,

ali

Ljubezen je nevarna!

Izvirna tragédija v sedmih činih.

Vojteh vitez Črnodolski. . . . . Janez,	} duhovi.
Polona, njegova soproga. . . . . Francè,	
Slavomil, njih sin. . . . . Miha,	
Nežika, ljubica Slavomilova. . . . . Tilen,	
Šimen, grobár. . . . . Jurij,	
Pogrebci, vojáki, národ.	
(Čas: srednji vek.)	

Prvi čin.

Prvi prizor.

Duh Francè (sedi v beli rjuhi na štoru sredi temnega gozda in se britko razjoka; potem si obriše oči in nos v rjuho in začne:)

Čuj! — V temni luknji kavka čuk,
Ko spava že vsak mamelúk! — —
Na trdem štoru tu sedim,
Pa sam ne vem, kaj naj storim!
Čuj čuka čudno čukati,
In slavca tožno ukati . . .
Grob grozni grebe srepa smrt,
In v večnost vrt zija odprt,
In kmalu pride strašni grom,
In velik takrat bo polom!
Oj! — Sam nevem, kaj naj storim,
Na trdem štoru tu sedim . . .
Na trdem štoru tu sedim,
In sam ne vem, kaj naj storim! —
(Francétov duh se odkašlja.) —

Ker Kislica v tej svoji tragediji ni prišel dalje, nego do duhovega kašlja, moral je Šuško na veliko žalost tovarišev nehati svoje deklamacije; vender je hotel odškodovati sodruge. Vzel je kredó in narisal Ivana, kako goni na mršavem pegazu majhno golidro (Leierkasten.) Na glavo mu je napravil kar najnatačneje venec fig (mesto lavorjevega), načrtal debele solze, padajoče po licu smelega jezdeca nizdolu na glasbeno orodje, vse, kakor

je v naglici najbolje vedel in znal. Spodaj pa je zapisal „Jupiter solzati“. Dočim se je trudil Peter, da pokaže na ta način svoje neomejeno spoštovanje do umetniško vzvišenih smotrov njegovih, nikakor niso hoteli ostali tovariši zaostati za njim ter po svoje ad oculos demonstrirali Kislici, kakšne intimne simpatije gojé do njega. Vzdignili so ga na rame ter ga nosili, kolikor tudi se je temu protivil, v triumfu po ozkem prostoru med vrstama klopj. To priložnost je porabil razljučen pesnik, srečno ušel svojim častilcem, krenil proti Šušku, iztrgal mu vse svoje lističe iz rok ter jih hlastno pospravil v žep. Petra je vjezilo, da ne bo mogel zabavati svojih součencev še prihodnje dni s proizvodi Kisličinimi, katerih je bilo okroglo število, kakor smo čuli. Da bi se torej malo ohladil, pomoči gobo v skledici pri deski, spusti curek Kislici za ovratanik in pravi modro: „Ariston mèn hydor!“ (Najboljša je voda.) Izpregovorivši ta „épea pteróenta“, zavrti se „urnih krač“, sname ključ za na kraj, kjer kraljuje amonijak in izgine skozi vrata, češ: „Ne vdajmo se, rajši zbežimo!“

„Abiit, excessit, evasit, erupit“.

Vedel je predobro, kakó je Ivana razkačil. Ker je bil Šuško vsekdar sovražnik dejanjski politiki, prepustil je rajši kraj svoje slave sovražniku. Ivan pa je bil po razpuščeni falangi zopet mož proste volje, inicijativen, in nič več ne neprehajavnega značaja, kakor poprej, glagolom tretje vrste podobem. Ubral jo je hrabro za

Šuškom, zakaj navdihnil ga je „nevkročen pogum“.

„Vragu peta se zabliska,
En junak za njim pritiska“.

Dirjal je za Petrom v divjem „Steeple-Chase“, ali dosegel ga ni; zél duh se je bil rešil v pravem času v kot skrivnosten.

Med tem pa starček sivolas, dobri, stari Franzl

„Krepkó zaklenkal je!“

V kratkem se vrne Kislica s staro metlo, katero je našel na hodniku. Razburjen kakor je bil, ni čul „zvona stok in rig“, niti ni opazil, da so se že vrnile straže.

Junaško je stal pri vratih in vihtel metlc, svoje bojno orožje, da ž njim takoj udari po Šušku, kadar se prikaže. Bojeviti sošolci sevé izpodbadali so ga kar najživahneje in najognjevitije na plemeniti čin, kateri izvršiti zdaj zdaj srditi Kislica.

„Tako je prav!“, vnemali so ga. „Pokaži mu, kaj se pravi! Le pošteno ga kroni, kadar pride, le opali ga! Ne daj se!“

Uspeh teh nasvetov in toplih priporočil ni izostal. Pogumno je dvigal Ivan svoj morilni instrument; omamljen opojne hrabrosti je pričakoval Šuška ves nemiren.

„V prah jo spremenimo sovražno pošast!“

Zdaj! — Kljuka se zaziblje, Kislica zavihti metlo in jo spusti! . . . Toda, kaj je to? Pred prestrašenim Kislico stoji profesor Lipan! —

„Iz lic je proč življenja sléd —
Junák, ki groze ne pozná,
Kaj zdaj ko listje trepetá?“

Nesrečna metla! Prišla je v pre-intimno dotiko s profesorjevim cilindrom. blestečim se „v življenja polnem, lepem cveti“, ter zapustila na njem vidno znamenje v podobi široke lise. *Les extrêmes se touchent!* V zadnjem trenutku hotel je ustaviti Ivan metlo, sicer bi bil udaril „in medias res“; popolnost cilindrove oblike bi bila potem vse hujše trpela. Vender lisa je lisa! Po vsej pravici imenovati je ta prizor visokodramatičen. To je čutil najgloblje Kislica sam. Povesil je oči in metlo ter si v tem groznem momentu iskreno želel skrivnostne lastnosti káfre. Resignirano je pričakoval, kdaj vsuje jeza žaljenega učitelja ostre strele. Ali čuda! Gospod Lipan mu pravi povse mirno:

„Nenavaden vzprejem ste mi napravili danes. — Kar se tiče mojega cilindra, moram vas pa poučiti, da ni navajen takšnih krtač! Odnosite metlo; o drugem se še pomeniva.“

Prijazni bralec, ki imaš lepi dar potrpežljivosti in bereš te črtice. ti vidiš, da si se varal, ako si morebiti pričakoval, da ne bom zamudil lepe prilike in da bom na vso moč karikiral gospoda Lipana. Vender, ljubi moj, viri takó pravijo in govore, da prav lahko spišeš gimnazijalno humoresko, ne da bi smešil v njej učitelja. Sam veš, morda iz lastne izkušnje, kakó rad se muza zlasti strogemu učitelju skrivaj njegov učenec, ki živi kolikor toliko v bolj ali menj očitnem boji proti modrim naukom njegovim; znano ti je tudi, kakó rad mu vzdene nespoštljiv priimek. — No, gospod Lipan je bil takrat jeden onih redkih,

res priljubljenih profesorjev, pravi prijatelj svojih učencev, ter ni imel nikakoršnega vzdevka. Nikomur ni prišlo na um, da bi ga smešil, vsakdo ga je čislal in ljubil. Vi pa, Lipanovi mani, oprostite mi, da sem vas vzklical k temu nevrednemu prizoru! —

Nikdar ni bil Kislica bolj zbehan in razmišljen, nego danes pri molitvi in potem pri razlagi. Hudó ga je pekla vest, resničen kes se mu je vzbujal. Kaj si misli profesor o njem? Zakaj ga ni oštel? Koliko lože bi prenašal svojo nesrečo! Oj Šuško, kje si? Kje si ti, ki si prvi in pravi uzrok tragiški krivici!

Zdaj se vrata zopet odpró in počasi, kakor megla brez vetra prihaja zaspani Tine, kakor običajno takó tudi danes čudovito vztrajno, za par minut prepozno. Za njim pa se pojavi druga prikazen v Goethejevem temnomodrem fraku in težkih škornjih, „rahlih stopinj se ziblje naprej“ zél duh, kakor demon iz Tartara, „mauvaise caractère“, on Peter Šuško, ki je zapustil varno zavetje v „chambre separée“. Glavo si je previdno obvezal z robcem, previdno pravim, ker danes ni bil nič kàj pripravljen za zgodovinske, latinske in matematiške pogovore.

Ko je pa od soseda izvedel, kaj se je vse dogodilo v njegovi odsotnosti, in ko je videl Kislico vsega potrtega in sključenega v samega sebe, tiho sedečega kakor kupček nesreče, zasmilil se mu je tovariš. Tako daleč Peter ni bil hotel stvari pritirati. Vzame svinčnik, napiše nekoliko besedij na zadnji prazni list svojega „Hannaka“, odtrga popisani kos in ga

vrže Kislici. Početkoma sevè Ivan ni hotel niti pogledati Petrove depeše; ker mu pa dopisovalec le ni dal miru ter ga v jedno mér dregal in prosil, da naj vender bere, se je udal. Čital je:

(Konec prihodnjič.)

„Ljubi Ivan! Oprôsti mi, da sem Te spraval v take zadrege. Po uri pojdem k Lipanu in mu vse povem, da Te ne bo sodil po nedolžnem. Servus! Peter.

✧ Izpremema. ✧

Spet gaj zelen, cvetoč je,
Spet tica v njem žgoli,
Vse krog je spet veselo
Kakor nekdanje dni.

Le ti, oj srce moje
Le ti si žalostno,
Le ti več nisi tako
Kot si nekdamj bilo.

M. P.

Večerni zvon.

Solnce vzel je že zaton,
Skôro noč na zemljo lega —
Čuj, z gore večerni zvon,
Ki po dolu se razlega!

Zadnjič dnes pozdravlja nas,
Lahko noč v slovo nam kliče.
Čuj, kako doni ta glas
Čez doline in čez griče ...

Zvoni, zvon, nam v lahko noč
In v nebó odmevaj véрно
Da ohrani Božja moč
Ves svet varno, ves svet mirno!

Sava.

N. V. Gogolj in V. A. Žukovskij,

(V spomin 40letnice njiju smrti napisal V. K. Ratimir.)

II.

Vasilij Andrejevič Žukovskij.

(1783—1852.)

V. A. Žukovskij narodil se je v selu Mišenskoje blizi Bêlebeva, mesta v Tuljski guberniji. Oče mu je bil pomêščik (graščak) A. J. Bunin, mati pa

neka Salhe, katero so Buninovi kmetje priveli iz turške vojne svojemu gospodarju v dar. Pri krstu dali so Salhi ime Elizabeta Dementjevna.

Zukovskega oče A. J. Bunin mu ni dal svojega priimka, ker je bil nezakonski sin. Posinovil ga je nek drugi

pomeščik imenom Andrej Grigorjevič Žukovskij, kateri je bival tačas pri Buninu. Vender je oče skrbel za-nj prav očetovski, kajti po svoji smrti mu je volil izdatno vsoto. Tudi Buninova so-proga ga je zeló ljubila, sosebno po smrti svojega jedinega sina.

Odgojevali so ga deloma v Buninovi hiši, deloma pri njegovi krstni materi (botri) B. A. Juškovi, hčeri A. J. Bunina. Z njenimi otroci učil se je tudi nemščine in francoščine, a ko je nekoliko odrasel, so ga dali v Tul v zavod H. F. Rodeta; toda učenje ni mu šlo v glavo. Rádi tega so ga predstavili v Tulsko narodno učilišče, kjer pa ni nič boljše napredoval. Učitelj bil mu je dr. phil. T. G. Petrovskij, ki je bil jako strog in ga je celó izključil, na kar se je učil na Juškovem domu. L. 1797. so ga dali v „Moskovskij Universitetskij Blagorodnyj Pansion,“ učilišče za dvorjanske sinove. Dokončavši tu svoje studije l. 1802. preselil se je v svoje rodno selo Mišenskoje, kjer je bival do l. 1808. To leto se je preselil v Moskvo in izdajal do l. 1810 še sedaj izhajajoči mesečnik *Вѣстникъ Европы*. A časnikarstvo je kmalu opustil in povrnil se domov. Tu se je povsem otegnil književnemu delovanju za nekoliko časa in kupil si posestvo v Muratovem, nedaleč od Orlova. Tu je tiho živel do l. 1812. do Napoleonove vojne proti Rusiji. Kot oduševljen domoljub stopil je tudi on v vojsko, a kmalu je moral odložiti puško, ker je nevarno obolel za vročinsko boleznijo. Povrnil se je prosinca meseca v Muratov, od koder se je pa kmalu oddalil rádi nesrečne ljubezni z Marijo Andrejevno Pro-

tasovno, koje mati se je odločno protivila njuni zvezi.

Znamenita pesen njegova *Пѣвецъ во станѣ русскихъ воиновъ*, v kateri proslavlja rusko hrabrost, pridobila mu je naklonjenost vladarjevo. Pozvali so ga na dvor učiteljem Aleksandra II. Kot tak potoval je s prestolonaslednikom v letih 1837—1838 po Rusiji in Evropi. Dobil je 4000 rubljev pokojnine in ostavil l. 1841 Rusijo, katere ni videl več. Za granico se je celo oženil 60 let stari Žukovskij z 19 letno hčerjo svojega prijatelja Reitera. Nekoliko družinske razmere, nekoliko njegova nprav in tuji vpliv naredili so ga globóko religioznega. Postal je mistik v pravem pomenu besede in málone prestopil v katoličanstvo. Umril je v Baden-Badenu 7. aprila 1852. Njegovo telo počiva sedaj v Petrogradu v Aleksandro-Nevskem samostanu.

* * *

V slovstvu je V. A. Žukovskij nekaj prednik A. S. Puškina, ali najglavnejši naslednik N. M. Karamzina. Njegovi sovrstniki so I. I. Dmitrijev, B. A. Ozerov, Krylov in Batjuškov. Sosebno z zadnjim imela sta mnogo skupnega. V svojih spisih začela sta prehajati v romantizicem, toda le začela, ker pravi romantizicem dospel je do vrha še le s Puškinom.

Žukovskega proizvodi, kateri obsegajo v šesti izdaji 13 knjig in 2 knjigi balad in povestij, odlikujejo se s posebno krasnim slogom. Rodoljublje in pobožnost veje iz vseh njegovih spisov. Iz njegovoga peresa izlila se je ruska himna in druga pesen ruskemu carju,

znani vsakemu podaniku. Povsod kaže le na vero v Boga kot tolažbo v vseh človeških nadlogah.

Izvirnega spisal je mnogo, a mnogo je tudi prevajal iz drugih jezikov, kakor iz francoskega, perzijskega, indijskega, nemškega (Bürger, Goethe, Schiller, Hebel, Seidlitz, Uhland), anglejskega.

Prvim njegovim poskusom prištevati se drami Камилль или освобожденный Римъ in Павелъ и Виргиня. Te je spisal v svojem 14. letu, ko je bival pri Juškovich, kjer so se zelo zanimali za slovstvo in gledališče.

Pravo njegovo pisateljsko delovanje začenja se pa še le na vseučilišči. Takoj po vstopu dal je natisniti mnogo svojih proizvodov, n. pr.: Мысли при гробницѣ, Майское утро, Миръ и война, Жизнь и ключъ i dr. Iz teh proizvodov veje še velika sentimentalnost: pokopališče, grobovi, smrt so njihova vsebina. — Na vseučilišči začel je tudi prevajati roman Мальчикъ у ручья (Младшія дѣти моея прихоты) in Темръ od Kozebou-a.

Ko se je preselil v Mišenskoje, dokončavši vseučiliške studije, začel je pridno pisati. Tu je spisal in dal natisniti v „Vѣstniku Evropy“ l. 1806 svoje znamenito elegijo Пѣсни барда на гробъ Славянъ побѣдителей. Prevel je v Mišenskem tudi elegijo Сеѣское кладбище, Don-Quixota in več malih povestij iz nemškega in anglejskega jezika.

V „Vѣstniku Evropy“ pisal je za časa svojega urejevanja skoro le sam in to:

pesmi, povesti, razsojevanja o književnih in splošnih npravstvenih vprašanjih ter kritične sestavke. Med zadnjimi sta posebno važni oceni po primerjevalnotereotični metodi: О сатирахъ и сатирахъ Кантемира in О баснѣ и басняхъ Крылова. Ob istem času prevel je Bürgerjevo balado Людмила. Leta 1810—1811 spisal je razven mnogo drugega tudi znamenito povest v dveh baladah — Двѣнадцатъ свянчихъ дѣвъ. Po vojni s Francozi dal je na svetlo nekatere jako slavne proizvode, kakor so n. pr. romanca Пловець, potem uže omenjeni Пѣвецъ, во станѣ русскихъ воиновъ (obsegajoč 672 stihov), dalje Посланіе Императору Александру I. (okolo 500 stihov) in Пѣвецъ бѣ Кремля. Za Посланіе bil je jako dobro odškodovan, kajti razven izdatnega honorara podarila mu je carica še dragocen prstan.

Za časa svojega bivanja na dvoru prevel je Schillerjevo Орлеанская дѣва, Byronovo poemо Шилонскій Узникъ Rückertovo indijsko poemо Налъ и Дамаанти. Ko je bil l. 1838 v Švici, sestavil je „Opis Švice“ po svojih pismih, katera je pisal veliki kneginji Mariji Nikolajevni, sestri carja Aleksandra II.

Ko je ostavil domovino, ni več mnogo pisal. Nekoliko bil je uže prileten, nekoliko je pa tudi mistizicem preveč vplival na-nj. Važen je iz te dobe le njegov prevod Odiseje, natisnen leta 1847. in prevod perzijske poeme Русемъ и Зорасъ iz leta 1849.

Ládija in srcé.

Divje ocean besní,
Ládije sèmtertje meče,
Dòkler napòsled v štrleče
Jih ne zažene čerí.

Srce se čolnič mi zdí —
Divje krog njega valovje . . .
Vdalji pa rešnje bregovje
Kviško iz vode kipí.

Težko, da silne strasti
Bi umiriti se dale,
Dòkler v peneče se vale
Čolnič srcá ne utopí!

Josip Jaklič.

Glasnik.

Slovenskim osmošolcem v predvarek!
— Vzajemnost slovanska, katera bode v bodočih stoletjih izvestno prinašala Slovanom zaželene politične koristi, bodi tudi zavednemu dijaštvu vsikdar v srci. — Uže v času od sijajnega poseta Slovencev l. 1885. v zlato Prago in v Velehrad, in od obiska Čehov l. 1887 in českih „Sokolov“ l. 1889 postalo je zanimanje mej tema bratskima narodoma živahno. V Slovincih se je vzbudilo hrepenenje po oni ljubezni do národa in teženje po oni žilavi vztrajnosti in bezobzirni odločnosti v boji za „pravdo“ rodnega ljudstva, katera odlikuje napredne Čehe pred vsemi avstr. narodi. Národno gibanje po naših mestih in mej ljudstvom, ki je bilo konci prejšnjega desetletja nekam pozaspalo, oživel je od tedaj zopet bolj. Slovenci pa so tudi izpoznali, da imajo Čehi iste prijatelje in iste nasprotnike, a tudi iste težnje in namene; — spoznali so, da je češki národ nadarjen in krepek sin družine slovanske, ki mu bode kot najboljši brat ob času odločitve pomagal k pravični zmagi. Dal Bog, da bi se skoro združili vsi naši poslanci s češkimi v odločnem postopanju v državnem zboru — tedaj bode namen obojestranskega poseta še le popolnoma dosežen!

A tudi s hrvatskim národom je národ slov. uže od pantiveka zvezan z najtesnejšo

vezjo bratovske ljubavi, katera je vzlasti v ilirski dobi kar prekipela. Na političnem in na kulturnem polji, — vedno in povsod je spremljal Slovenec vsak gibljaj svojega brata z neomajenim sočutjem, kar je tudi Hrvat vselej in morda še z večjim ognjem vrnil. Uže večkrat sta si Hrvat in Slovenec javno izražala svojo trdno ljubezen. Vlani pa sta se pred vsem slovanskim svetom srčno v lice poljubila na sestanku v kraljevem Zagrebu v znak, da je vzajemnost mej njima istinito bratovsko slovanska. Lepo vzajemnost to pa je treba netiti in gojiti bolj in bolj! Tudi slov dijaštvo naj bi se živahneje seznanjalo s hrvatsko in česko literaturo, vedno pozornejše sledilo vnanjim in notranjim bojem in zmagam bratskih národov. Ali dijaštvo slov. naj se tudi osebnó seznanja z bratskimi národi in to s poseti Hrvatske in — mogoče kdaj tudi — Česke.

Na tretjem shodu slovenskih gimn. abiturijentov v Ljubljani (oziroma na 2. hrvat. slov. abit. veselici, dne 2. avg. t. l.) sprožil je Hrvat stud. jur. *Vladimir Maru* zopet ono lepo misel, o kateri izvršitvi se je uže pred letom navdušeno govorilo in celó sklevalo o priliki, ko je mnogo slov. dijakov posetilo hrvatsko izložbo v Zagrebu. *Ideja, da bi se priredila l. 1893. abiturijentska veselica v Zagrebu, ali bolje: prvi veliki shod gimn. abituri-*

jentov vseh Hrvat. in vseh slov. (in morda tudi čeških) gimnazijer. Misel je kaj srečna in gorko je želeli, da bi se uresničila.

Osmošolci slovenski! Uverjen sem, da se bode z navdušenjem poprijeli te ideje, ki vam bo le v čast. Za izvršitev te ideje imate mnogo razlogov.

Prvič so prispeli uže dvakrat. Hrvat. abiturijenti v slovensko metropolo, da si po vrlem zaključku srednješolskih studij — prvič drug drugemu povedó, kakó čutijo za svoje ljudstvo, kakó sveto mu hočejo služiti in kakó hoté tudi z uma svitlim mečem pomoči, da se kmalu obistini ideja vzajemnosti (slovanske v vsej državi avstro-ogerski. Dvakrat uže so to storili vrli Hrvati in dolžnost je sedaj vaša, da jim vrnete obiska. Potovanje na Hrvatsko bode — drugič — seznavo večino od Vas z mišnim kosom zemlje slovanske; izpoznali bodete pa tudi ob jednem kakó krasno umejo naši bratje gostoljubnost slovansko dejanski izpolnovati. Da se je učite od njih! Izpoznali bodete konečno, kako vsetránski zavedni in naprednjaški so vaši tovariši in kako krepko umejo uže sedaj povsodi nastopati!

To bi bila glavna dva vzroka, da greste tja doli; a je še drugih.

Dijaške (in skoro istotako vse druge) veselice pri nas so povsem podobne druga drugi.

Manj ali boljje izurjeno petje (ker navadno v naglici, priučeno); bolj ali manj draga vojaška godba, ki na zahtevo od slovanskih točk ne sme ali noče družega igrati kot Titlovo „Ouverturo slovanskih napevov“ in Leiboldov „Hrvatski dom“, in včasih prav nesrečno izbrana dramatska igra je redno ves program. Pridnemu obiskovalcu takovih veselice mora biti prav dolgočasno in da bi ga ne vezala národna dolžnost, izvestno bi se je ne vdeležil. Jednakoličnost je povsodi, tako i pri abiturijentskih veselicah; zato se zanje tudi občinstvo počasi ohlaja. Ako prestavijo pa vsaj dijaki svoje veselice bolj na periferijo, zlasti v one kraje slov., kjer je želeli večje zavednosti, koristili bodo — podpiraje program „Save“ — veliko več, kakor če prirerajo iste v Ljubljani, Kranji,

Kamniku i dr., „kjer si“ — po besedah „Lb. Wbl.“ — „veselice, besede in slavnosti raznobojnih društev in zavez kar roke podajajo“. Pustimo torej mesta le národnim društvom, tako se bode prišlo v okom prvič nepotrebni mejsebojni konkurenciji, drugič pa bodo takore dijaške veselice na moralični vrednosti veliko pridobile.

Zadnji nasvet velja pred vsem dijakom ne-osmošolcem. Letošnjim slov. osmošolcem, bodočim odhodnikom, posebej pa toplo priporočam naslednje: odhodniki v Ljubljani naj v zvezi z osrednjim odborom v Zagrebu delujejo na to, da se privedi letos izlet v Zagreb, kjer bodi prvi shod slovanskih abiturijentov. Vdeleže naj se v kolikor pač mogoče velikem številu vsi slovenski osmošolci in abiturijenti iz Goriške, Koroške, Štajerske in Kranjske! Z veseljem se bode pridružilo gotovo tudi lepo število „Slovenijanov“, „Triglavanov“, „Savanov“ in izvestno tudi nekaj národnega občinstva. Izlet, za kateri sebi dobil poseben cenen vlak, se bo pri trezni aranžiji brezdvomno izvrstno posrečil. To pa vam bode, osmošolci, v čast in ponos, — v kar pomozi Bog in sreča — dijaška!

Fr. Gr. Podkrinski.

Ženstvo po naših mestih in trgih. „Tuje šege in tuji jeziki so gospodovali po mestih in meščanstvo je bilo stražnik tujstvu na zemlji slovenski“, piše prof. Apih o predmarčevem našem meščanstvu.

Marsikaj se je od tedaj korenito spremenilo: dolgo vrsto let boril se je naš narod za svojo pravdo, do visokega samozavestja in potrebnega ugleda popél se je z neustrašenim bojem, zagotovil si je nekoliko bodočnosti, in akopram še ni dosegel, česar mu treba, da si dogotovi do ceia bodoči živelj, vender sme in more upati da se mu kedaj posreči i to.

Tudi naše meščanstvo spreobrnilo se je v marsičem. A ostale so še pege, katere treba iztrebiti vsekakor, če hočemo ohraniti narod v bodoče zdrav.

Slovenec po krvi in mišljenju ima naš meščan veliko napako, da se uklanja, če le more „tuji šegi in tujemu jeziku.“

V najožjem rodbinskem krogu kramlja z nerazumnim veseljem nemški ali laški, le

da ni treba govoriti slovenski. Isti uslužni, nenarodni duh preveva vse rodbinsko življenje, vso vzgojo in s tem kar največ in kar najslabše upliva na — ženstvo.

Mala deklica govori doma uže nemški. Kmalu jo pošljejo v kak glasovit samostan ali v zaseben vzgojevalen zavod. Nemško jo tu nagovoré, kmalu jej dopovedô, da je slovenski jezik ustvarjen za „kmeta“ in da služi le za občevanje s služkinjami. Bog varuj, da malo dekletce slovenski ne govori! Če se pregreši, hitro jej obesimo na hrbet zloglasni „rudeči jezik“ in zažugajo s postom.

Tako raste z leti v zaničevanju, morda celo v sovraštvu do slovenskega jezika in naroda pred stariši in predstojniki. S 14 ali 16 leti vzejo jo stariši domov, malo sovražnico svojega rodu. Vsi jo hvalijo, ker govori toli blagoglasno tujščino — ob tem pa lomi kar najslabše materinščino — gizdavost poprime se mladenke, ki v globoki nevednosti z nerazumnim zaničevanjem zre na svoj rodni jezik.

S svojim bratom dijakom, vzrejenim v narodnem duhu, se kar nič ne razume in kadar je doma, prične narodnosten prepir na žive in mrtve. Na isti predmarčevi način vzgojena mati potrja svojo hčer v njenem mišljenju in pomaga njenemu potujčevalnemu nagonu, kjer mogoče. Srd in prepir vseli se v mirno hišo — jeli tega treba?

Kmalu pride čas, da pohaja hči plese v narodnih čitalnicah.

Mati jo pelje na poset najbolj znanim gospem. Tu je govor seveda samo nemški. Ko pride mladenka na ples, opazi, da vse govori v blaženi tujščini, kar jo še bolj potrdi v njenem mišljenju. Uljudni gospodje, uvidevši, da nežna plesalka ne govori dobro slovenski, jej seveda hitro pomorejo v njenem blaženem, obljubljenem jeziku.

Čez čas pošljejo jo stariši v stolnico na zimo, da si ogleda tamošnje življenje. Njeni znanci uvedô jo tam v narodno čitalnico, kjer sliši često imenite gospe in gospode celô v *središči narodnih krogov* kramljati v sladki tujščini.

Na cesti opaža isto. Kopica dam, katere so jej pokazali v čitalnici, pogovarja se s

polnim glasom sredi ceste istotako zopet v najlepši tujščini. Dá, vse je tako, kot kje v sredi tujine! *Taka žena* hoče postati tudi naša mladenka v svojem trgu — in tudi postane! Ona šteje med narodno ženstvo, vzgoja svoje otroke — vse v blaženi, miljeni tujščini! — — — — —

Na času je, da se take ostaline predmarčne dobe iztrebijo do cela. Res se je marsikje začelo daniti, sosebno v zadnjem letu in v okrožji družbe sv. Cirila in Metoda a vse to še ne zadostuje vsem potrebam. Vsikdar treba misliti tudi na višo narodno žensko amobrazbo. *Vsekako treba ustanoviti ženska narodna društva, ki si bodo stavila v smoter, ustanavljati viša dekliška učilišča in razširjati pravo narodno vzgojo tudi v najboljših krogih.*

A. E.

Vestnik

Slov. akad. društvo „Triglav“ v Gradcu imelo je dne 29. okt. svojo drugo sejo v zimskem tečaju. Število navzočnih, kakor tudi ono novoustoplih kaže, da se čilo to društvo vedno bolj in bolj razvija in da je uže danes krepek branik slovenskega življa, Poročilo odborovo, kateremu sta bila doslej kot predsednik dr. med. Jenko in kot podpredsednik drd. jur. Domicelj na čelu, vsprejelo se je z velikim zadovoljstvom. Odstopajočim dal je zbor sijajen absolutorij.

Pri volitvah izvolil se je predsednik „Sava“ stud. med. Dem. Bleiweis-Trsteniški jednoglasno tudi predsednikom „Triglavu“.

„Slučajnosti“ bile so jako živahne, kakor vsikdar po volitvah, kadar nastopi novi odbor in se v njih razvija bodoča smer društvenega delovanja. Slavnost v zimskem tečaju bode se izvršila v Preširen-ovo ime in se je nastavila na predpustni čas. Tudi se je v obče naglašalo, da ima pristopiti slovensko dijaštvo k novemu ferijalnemu društvu „Sava“ in se je v tem smislu priredila resolucija.

„Sabljaški klub“ Triglavov počel je tudi uže svoje delovanje in se v vedno večji meri razširja v prid ugleda slovenskega naroda v Gradci.

Grško slov. dijaštvo zbira se navadno v Kaubejevi gostilnici „zum Brandhof“, katera ima posebno sobo za ude akad. društva „Triglav“. Stalna kavarna akadem. mladeži pa je „Caffe Wien“ v Rechbauerstrasse.

Slov. podp. zalogi v Gradci poslal je trg akademik g. Valenčič za razdelitev med tamošnje slov. tehnike iz Fr. Kotnik-ove zapuščine 400 gld. Jednako svoto izročil je tudi blagajniku slov. podp. društva na Dunaji. Slava umrlemu Kotnik-u, ki je toliko skrbel za slovenski narod in ni pozabil svojih bivših tovarišev niti na smrtni postelji!

Slov. akad. društvo, „Slovenija“ na Dunaji je svoje delovanje zopet pričelo. Zanimanje je občno in mnogo novih članov pristopa v društvo, katero je prešlo sedaj v XLVIII. tečaj svojega obstanka.

Dne 13. okt. imelo je prvo sejo v novem šolskem letu 78 članov in gostov zbralo se je v dvorani restavracije Robiček.

Predsednik kand. med. Mihalič pozdravil je navzočo družčino in omenjal povodom poročila o delovanju društvenem za časa počitnic neosnovanih napadov na naša akad. društva v šolskem odseku slovenskega katol. shoda v Ljubljani. Pozval je na to vse navzočnike k složnemu delovanju in zaključil, da znatni pristop velikošolcev in vzlasti novodošlih najbolj spričuje neosnovanost omenjenih napadov, da vspešno delovanje doslejnjih akad. društev.

Poročilo odborovo vsprejelo se je brez ugovora. Istotako je društvo na predlog podpredsednika cand. jur. Regally-ja imenovalo soglasno z velikim navdušenjem in burnim odobravanjem g. notarja in dež. poslanca Luko Sveteca svojim častnim članom.

Zastopniku odbora za časa počitnic (podpredsedniku F. Regally-ju) izrekla se je zahvala za marljivo oskrbovanje društvenih poslov.

Kratkemu oficijelnemu delu sledila je živahna zabava pod vodstvom cand. jur.

Furlana. Govori soglašali so v potrebi jednotnega krepkega delovanja slovenske akad. mladeži v vzajemni zvezi s hrvatsko in dobro ubrano petje razveseljevalo je navzočne.

Dne 2. nov. sešla se je sloven. akad. mladež k občnemu zboru „Slovenije“ za zimski tečaj v obilem številu: 92 članov in gostov bilo je pri seji navzočnih, mej poslednjimi bila je tudi deputacija „Zvonimira“ s predsednikom Paveličem na čelu.

Proročilo odstopajočega odbora se je po nasvetu revizorjev vsprejelo, zbor je dal doslejšnemu vodstvu absolutorij in na to prešel k volitvam. Kot predsednik izšel je potom ožje volitve s 24 mej 43 veljavno oddanimi glasovi cand. jur. Fran Regally. Na to vršila se je volitev odbora.

V slučajnostih sklenilo se je, strogo ravnati se glede dopisov in naznanil po poslovnikovih določilih ter odslej pošiljati „službene objave“ le v „Slovenski narod“ in glasila slovenskemu dijaštvu prijazna; v čudovitej soglasnosti pokazala se je solidarnost slov. dijaštva. Sledil je živahni „zabavni del“ pod vodstvom cand. jur. Zupanc-a. Tudi ta večer pokazal je, da slovenska mladina skrbi za odločen napredek v ideji in dejanstvu.

Slov. pevsko društvo na Dunaji šteje letos 114 v moškem zboru, mej nimi 22 Slovencev. V odboru zastopata Slovence podpredsednik g. R. Pukl in odb. nam. stud. acad. I. Germ.

Odbor akad. društva „Triglav“ sestavil se je sledeče: Predsednik: stud. med. Bleivis-Trsteniški; podpredsednik: cand. med. Dereani; tajnik: stud. jur. Pajnić; blagajnik: stud. jur. Faganelj; gospodar: stud. jur. Zwitter; knjižničar: stud. med. Gregorec; namestnik odb. stud. med. Stuhec.

Odbor akad. društva „Slovenija“ ima sledečo sestavo: Predsednik: cand. jur. Regally; podpredsednik: stud. med. Borštnik; tajnik: stud. phil. Zupančič; blagajnik: stud. med. Benedik; arhivar: stud. jur. Potočnik; knjižničar: stud. phil. Dokler; odbornik: stud. tehn. Omrza; namestnika: stud. phil. Poljanec in stud. med. Raznožnik; revizorji:

cand. med. Mihalič, stud. jur. Ravnikar in stud. phil. Žilih.

Književni odsek „Slovenije“ pričel je dne 19. oktobra zopet svoje delovanje. V pretečenem tečaju sestavilo se je 14 beril in čitalo 6 kritik. Mnogo predavanj se je mej tem uže obelodanilo. V tek. semestru šteje odsek 18 članov. Načelnikom izvolil se je neutrudni stud. med. R. Murnik, njegovim namestnikom stud. med. F. Jankovič, tajnikom stud. jur. I. Jaklič.

Tamburaški klub „Slovenije“ se uže prav marljivo vadi. Doslej šteje 14 članov. Instrumenti so deloma društveni, deloma zasebni. Skupne vaje so določene dvakrat na teden. Načelnik klubu je stud. jur. R. Sterle, njegov namestnik stud. jur. M. Dolenc. Vodja tamburaškemu zboru je znani tamburaš, cand. jur. I. Macak.

Borilni klub dunajskih slov. velikošolcev sestel se je dne 22. okt. k prvemu letnemu shodu. Upliv, kateri si pridobiva v socialnem življenju, je za slovenske velikošolce kar najboljši; njihov ugled pa raste od dne do dne. Sedaj šteje klub 23 članov in 6 gostov drugih slovanskih narodnostij. Klubov načelnik je v tek. letu stud. jur. V. Ravnihar, upravnik cand. med. L. Majdič in rednik stud. jur. J. Nagode.

Deputacija slovenskih in hrvatskih velikošolcev poklonila se je dne 29. okt. prvemu hrvatskemu delegatu za Istro gosp. Spinčiču in mu je izročila najtopplejšo zahvalo jugoslovanske akad. mladeži za govore v delegaciji. G. delegat bil je vidno presečen videč člane vseh frakcij obeh bratskih narodov v složnosti in je deputaciji navduševal v krasnih besedah k jednotnemu postopanju proti skupnim neprijateljem.

Bosenski velikošolci smejo pohajati jedino vsučilišči v Gradci in na Dunaji in ne smejo pristopiti k nikakemu hrvatskemu ali srbskemu akad. društvu, pač pa jim je dovoljen vstop v nemške, „buršovské“ zveze. Muhamedani in katoliki mej njimi so brez izjeme Hrvati, pravoslavni pa Srbi. Svojega akad. društva pa ne ustanove, ker bi narodna nasprotstva pogajala veden prepir.

V Zagrebu priredilo je hrvatsko dijaštvo

na dan rektorjeve inavguracije slavnosten komers, dne 19. okt. t. l., v dvorani pevskega društva „Kolo“. Komersu je predsedoval cand. jur. Javand. Prvi je napil Radič domovini, na to dr. Harambašič, akad. mladini, Petračič novodošlim, Remetin se je zahvalil za posledno napitnico, a Kristan nazdravil je bratskemu narodu slovenskemu. Brzobjavki sta se odposlali delegatoma Eimu in Spinčiču. Večer je bil mnogobrojno obiskan in je sijajno pokazal zanimanje hrvatskega razumništva za svojo mladino.

20 članov čes. fer. društva „Zacavan“ prišlo je pred sodišče radi korporativne udeležbe pri znanem izletu v Iglavo. Državno pravdnništvo je tožbo dvignilo radi prestopka zbornega prava.

Slovenski pravniki na dunajskem vsučilišči smejo se s ponosom ozirati na preteklo leto. K prvemu državnemu izpitu oglasilo jih je v julijskem in oktoberskem terminu 14. 13 od njih napravilo je izpit — mej njimi 2 z odliko — le jeden bil je reprobovan. Še par takih letin in upamo, da zapremo usta v domovini tudi poslednjim klevetnikom dijaštva.

Mensa akademika otvori se 18. nov. t. l. na Dunaji. Prostor nahaja se: I. Rathausstrasse, Nro. 6. Zajutrek (čaj) stane 2 gld., kosilo (juha, meso s prikuho) 6 gold., večerja (mesna jed) in kosilo 9 gold., zajutrek, kosilo in večerja pa 11 gold. na mesec.

Pouk v modroslovji uvel se je početkom tek. šolskega leta v ljubljanskem duhovnem semenišči. S tem ustreglo se je želji svet. Očeta Leva XIII. izrečeni v neki okrožnici. Novouvedeni predmet bode predaval g. dr. I. E. Krek.

Na nižji realki v Petrinji dovolil se je obisk pouka s tekočim letom tudi deklicam. Tako skrbe na hrvatskem za svojo žensko mladež. Poleg novoosnovanega ženskega gimnazija v Zagrebu je to druga srednja šola, katero so otvorili ženskemu naraščajo.

Višjo dekliško šolo v Konjicah zasnoval je mil. knezoškof labodski dr. M. Napotnik. Pouk izročil bode šolskim sestram. — V Konjicah je višja dekliška šola potrebna, v

Ljubljani pa ne. Na tihem povemo, da vzrok temu tiči v „bezverski“ vzgoji, ki bi v ljubljanskem učilišči zavladala, če bi je ne oskrbovale matere uršulinke?!

Slovenske šole na Koroškem se v zadnjem času hitro množe. Sedaj je nahajamo uže v petih krajih, a poleg njih v štirih tudi novoosnovane do cela nemške šole. Nemška oblastva hočejo s tem pač dokazati, da so slovenske šole za Koroško pravi „nebodigatreba.“

Svetčev banket, kateri so priredile zjedinjene zmerne slovenske stranke dne 12. okt. v Ljubljani, vzbudil je veliko zadovoljnost v Slovenskem dijaštvu — in vspah nadkrililje celo v nekoliko želje in nade njegove. Dijaštvo bilo je na banketu zastopano po dveh zastopnikih — po enem Gradčanu in jednom Dunajčanu — članih osrednje uprave slov. fer. društva „Save“, a zajedna tudi članih „Triglava“ in „Slovenije“. Vrh tega pričali so za sporazumlje dijaštva še številni brzjavci, ki so se poslali iz sedežev obeh vseučilišč.

Federalistična konferenca zastopnikov vseh narodnostij, izjemši madjarske, hoče se tekom novembra na Dunaji sniti, da se pogovori o skupnem postopanju k preustroju države. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Državnopravni preustroj dualistične monarhije v federalistično monarhijo, 2. Število posamnih držav in njihova ozemlja, 3. Dunaj kot posebno zavezno okrožje, 4. Ljudski zastop. zavezni zbor in posamezne skupščine, 5. Vojska in deležna bramba, 6. Stališče cerkvenih občestev, 7. Narodnostni zakon za vso zavezo in posamne države, 8. Pravosodje, 9. Carinstvo, 10. Davki, 11. Novci, 12. Posest rud in kovin, 13. Železnice, 14. Pošta in brzjavci, 15. Stanovska razreditev, 16. Socijalna postavodaja in 17. Židovsko vprašanje.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja v Celovcu obhaja letos 40 letnico svojega obstanka. Osnovana sodelovanjem rodoljuba Ant. Mar. Slomška po And. Einspielerju leta 1852. razširila je

svoje delovanje iz Celovca čez vse slovenske dežele.

Izdala je doslej 272 različnih knjig svojim društvenikom v 4, 104 274 iztistih. Skoro vsak 20. Slovenec je njen član, na vsakega 3. pride po jedna knjiga na leto. Okolo 60.000 Slovencev je sedaj njenih članov. Letos izdala je zopet šestero knjig. „Koledar“ in „Slov. Večernice“ so se ljudstvu jako priljubile in teško je vsikdar pričakuje. Vsekako bode je zelo zanimal „Jeruzalemski romar“. Dobro služile bodejo mu tudi ostale srečno izbrane knjige, namreč: „Domači zdravnik“, „Naše škodljive rastline“ in „Šmarnice“. Ocene knjig priobčimo v prihodnjih številkah „Vesne“.

Psalmi. Preložil in založil J. Vesel. Ljubljana, Kat. tiskarna, 1892. — Knjižica, katero je priredil dobroznani pisatelj, trnovski dekan, bode izvestno jako vstrezala. Krasni jezik in prikladni slog bodeta jo priljubila vsemu našemu razumništvu ne manj, nego njena vzvišena vsebina. Vsekako pomenja ta prevod občutno in potrebno vzmnženje naše nabožne književnosti.

Občni zemljevid Kranjske — 1: 300.000, izdala Genzič in Jahnz v Zagrebu, v komisiji pri Bambergu v Ljubljani, — izšel je tekom velikih počitnic. Akopram je novo delo za vsem dobro došlo, vender se ne moremo nikakor vzadovoljiti z njim. Nenanatančnost, pa tudi velike topografične hibe, katere je morala zakriviti nepaznost izdelovateljeva, nam novi proizvod nikakor ne priporočajo.

V očigled pomanjkanju dobrih zemljevidov slovenskega ozemlja i v celoti i v posamnih delih usiljuje se nam misel, da bi se „Slovenska Matica“ z zopetnim izdavanjem zemljevidov vsemu narodu zelo uslužila.

„Argo“ — Izvestja muzealnega društva. V drugi polovici tek. leta pričel je v Ljubljani izhajati pod vodstvom kustosa g. Müllerja list „Argo“. To glasilo muzealnega vodstva v Ljubljani je nemško in ne izhaja, kakor bi bilo pričakovati, „sub auspiciis“ muzealnega društva, ampak še nekako v nasprotstvu z njim. Muzealno društvo v Ljubljani izdaja dobri dve tretjini svojih

izvestij v nemškem, a jedno v slovenskem jeziku in prinaša najraznovrstnejše, jako zanimive razprave o vseh zgodovinskih strokah. Želeli bi, da bi tudi v tem društvu dobila boljši prostor naša materinščina! Nikakor pa ni potrebno do cela nemško glasilo, ki opetovano razpravlja znane rimske zgodbe, a nam o vseh drugih kulturnih dobah ničesar ne pove. O kranjskem glasilu bi pričakovali, da nam donaša vesti tudi iz dob gospodstva slovenskega, kakor iz poznejši ča. sov nemške obvlade. Kulturnih slik vseh dob od rimske do današnje potrebujemo, spoznavati nam je naše prednike iz vseh rodov: "Argo", ki bi razpravljala to, bi z veseljem pozdravili seosebno, če bi izhajala v deželnem jeziku iz rok deželnega uradnika!

"Venček pravljic in pripovedek." Večkrat bila nam je uže podana prilika, da smo pohvalno omenjali delovanje vrlih naših narodnih učiteljev na polji slovenskega slovstva. Veseli nas, da moremo danes zopet naznanjati zbirko pravljic in povedek, katero je izdal znani pisatelj slovenski gosp. Josip Frauensfeld v Ljutomeru. Knjižica, o kateri hočemo o priložnosti govoriti še nekoliko obširnejše, obsega nasleduje povedke: Povodni mož — Solnčni kamen — Sveti vir — Zdravilno jabolko — Pogreznjeni grad — Živa voda — Vile — Cvetlica življenja — Potočnica — Sinica — Morska roža; broji 88 str. in se dobiva le pri pisatelju po 35 kr., s poštno pošiljatvijo po 40 kr.

Profesor Albert, slavnoznani kirurg dunajski, izdal je zbirko prestav českich pesnij na nemški jezik s potrebnimi uvodi in pojasnili. Previde oskrbel je zvečine sam. Hvala vrlému rodoljubu, da soznanja nemško občinstvo s proizvodi slovanskega slovstva. Knjiga bode uže zaradi pisateljevega imena imela sijajen vspeh.

Dijaški koledar za leto 1893. izšel je v "Narodni tiskarni" (cena 60 kr.) ter bode slov. srednješolcem izvestno vstregal. Poleg koledarskih in dijaških stvari obsega životopis Cegnarjev in kratek pregled sloven. slovstva. Zahvalno omenjamo, da je izdajateljstvo usteglo želji v 8. številu "Vesne".

Ob tej priliki omenili bi, ali ne bi kazalo, izdajati **koledar z almanahom** ki bi se v prvi vrsti oziral na potrebe izobraženega slovenskega ženstva. Mislimo, da bi podjetna tvrdka, ki bi hotela uresničiti to idejo, ne smela bati se izgube, ker bi dobro urejevan almanah bil gotovo dobro došel gost v vsaki slovenski rodovini. Tudi na tem polji treba bi bilo pričeti boj proti tujim proizvodom ter s tako knjižico lahko mnogo uplivati na ženstvo v narodnem oziru.

"Časopis českého studenstva", ki izhaja kot štirinajstnevnik v Pragi, vspeva vedno bolj in bolj in razširja svoj upliv med vso česko mladež. List je socijalno-političen in se po vsej svoji smeri razlikuje od našega. Velik upliv na redakcijo ima vodstvo českoga akad. društva "Slavija" v Pragi. Tendencija listu je povsem napredna. Seosebno se peča v zadnjem času s socijalnim položajem in deluje na to, da odtegne socijalistično navdahnjene delavske mase internacionalni zvezi in jo spravi do dela na narodnih tleh. Z ozirom na delovanje v poslednem oziru, moremo to glasilo seosebno priporočati dijaškim krogom v pregled.

Ernest Renan, znani francoski pisatelj, umrl je 2. okt. 1892 v Parizu. Porodil se je 27. febr. 1823 s početkom posvetil bogoslovnim studijam, potem orijentalškemu jezikoslovju. Služboval je v veliki biblioteki pariški, 1862 bil nameščen profesorjem hebrejščine na college de france, a bil vsled mnogege nasprotstva vzbujenega po njegovih spisih odstavljen ter potem pisateljval in priobčeval svoje studije. Zelo razširjena in v mnoge jezike prestavljena je njegova "Vite de Jesus"; kot nadaljevanja temu smatrajo se lahko spisi: "Apostoli", "Paulus", "Antikrist", "Evangeliji". "Krščanska cerkev". — Ker se je Renan protivil božanstvu Kristovemu, umevno je, da si je pridobil mnogo nasprotnikov in sovražnikov.

Milena Hrzičeva, slavna umetnica hrvatska poročena bila je 20 sept. 1892. v Draždanih s princem Henrikom hesenskim. Porojena 1868 v Karlovcu, izvežbala se je v Zagrebu in na Dunaju v petji in glasbi; nastopila najprvo v Totisu pri grafu Esterha-

zy-ju prišla v Mannheim in čez leto v Draždane kot operna pevka. Nemški listi zelo občalujejo, da se je sedaj kot baronica Dornberg odtegnila umetniškemu svojemu poklicu.

Ivane Kobilčeve, znane slovenske slikarice, sliko „v poletji“ prinaša „Zlata Praha“ v svoji 47. št. (7 okt. 92), predstavljajočo mlado mater, pletočo vence s svojima otrokoma. Slika odlikuje se po svoji ljubkosti in dovršenosti.

Naš rojak Josip Karol Trtnik, veljov. dvorni operni pevec, nastopil je v Mannheimu prvič v Verdijevi operi: Troubaudor. Vspeh njegov je bil sijajen, nastop popolen. Mlademu nadepolnemu vsa naša čestitka; Spremljaj ga sreča vsikdar!

Naše gledališče v Ljubljani odpustilo je tenorista g. Dostala in na njegovo mesto za tri leta angažovalo z znatno plačo znane slavnega ljubljanskega, g. J. Pavška, ki bode z lepo izvežbanim svojim glasom izvestno vspeval na našem odru in mu bode vsikdar v oslavo. Želimo mu mnogo vspeha na novem mestu!

Listnica.

G. K. V. v Lj. Hvala za poslani popis slavnosti pri odlikovanju prof. Marna. Za zadnjo št. došel nam je prepozno. Ker sta oba slov. dnevnika priobčila obširen popis, mislimo, da zadošča naša notica v 10. št. „Vesne“. Na zdar!

„Jaroslav“. Nam je povsem nemogoče, kritikovati posamezne pesnice; tudi ako se nam prilaga zalepka z znamko. Sploh dopisujemo sotrudnikom le izjemoma v važnih zadevah, sicer nam služi v to listnica. — Opozoriti Vas moramo, da nam javite svojo

pravo ime, šele potem ozirati se nam bo možno na Vaše pošiljatve.

G. M. P. v C. Hvala za poslane pesnice! Spovestjo bode te nam zelo ustregli. „Vesna“ izhajala bode kljub zlobnim govoricam da preneha, tudi nadalje z istim programom in v isti obliki.

G. J. K v I. Nasprotstva med dunajskimi slov. dijaki so se popolnem poravnala, vsed tega ustopili so vsi izstopivši „Vesnani“ vnovič v „Slovenijo“, ne da bi s tem le v najmanjše odjenjali od svojih nazorov.

G. R. V. v Z. Z. „R. K.“ se ne mislimo pripraviti. „Shakespearovim delom so duša in vodilo najvišje ideje iz filozofije in teologije“ priča, da kritik slavnega dramatika najbrž ne pozna; kako bi ga potem hvalil, ko slovenske pisatelje Stritarja, Jurčiča, Gregorčiča, Gorazda, dr. Tavčarja itd. največ vsled one nesrečne „spolne ljubezni“ tako preganja. — Pričakujemo v R. K. ob kratkem razpravo „gnjil realizem in nesramen naturalizem v bibliji“. —

„Ljubljancan“. Poštenjaku ni treba prikrivati svojega imena. — Ako pazno pregledate „Vestnike“ dobite obilico poročil o akad. društvih. Isto tako zadovoljila Vas bo v tem oziru današnja štev. „Vesne“.

G. x—y. „Slovenec“ naj se zaganja v D. Hribarjevo „Vesno“, kolikor mu drago, njegova onemogla jeza nas ne straši. Sicer pa je zatrdil naš g. poročevalec, da je popolna istina, da se je delalo v nedeljo na strelišču za „katoliški shod“. Da mi dela v nedeljo in praznik ne odobravamo, je pač jasno in razvidno iz opombe pri onem spisu. — Da jeza „Slovenčeva“ ne prizanaša gosp. Hribarju, ker je omogočil poseben dijaški list, za kar mu bode vse dijaštvo vedno hvaležno, je naravno, dasi g. Hribar sam ni niti vrstice še pisal v našem listu.

„VESNA“ izhaja po jedenkrat na mesec na celi poli ter stane za vse leto gld. 1:50
Rokopise in dopise sprejema: Uredništvo „Vesne“ na Dunaji, Wien, VIII., Wickenburggasse, 12; naročnino Dragotin Hribar v Celji, Graška cesta, 1.
